

Nr 142.

Av herr **Ohlin** m. fl., om rätt för hustru att bära sitt eget eller mannens släktnamn eller båda i förening.

Genom kap. 5 § 15 nya giftermålsbalken stadgades, att hustrun med vigseln erhåller mannens släktnamn och endast efter särskild anmälan i den ordning Konungen bestämmer må bära sitt eget och mannens namn i förening. Härigenom berövades Sveriges kvinnor den rätt de ägt sedan äldsta tider att även efter giftermål bruka sitt eget släktnamn. Stadgandet, vilket återfinnes i det vid 1920 års riksdag framlagda regeringsförslaget till ny giftermålsbalk, möttes med motstånd såväl i riksdagen som från kvinnohåll. I första kammaren väcktes sålunda en motion (nr 175), vari hemställdes, att bestämmelsen måtte utgå ur förslaget. I motionen anfördes bland annat: »Om denna bestämmelse bliver lagfäst, berövas Sveriges kvinnor en rättighet, som de för närvarande äga och länge ägt. Sedan urminnes tid ha gifta kvinnor i vårt land burit sitt eget släktnamn. Det kan vara nog att erinra om Sten Sture den yngres maka, vilken i vår historia är känd icke under hans utan under sitt namn, Kristina Gyllenstjerna. Och ännu lär i vissa delar av vårt land det vara vanligt att gifta kvinnor bevara sitt flicknamn. Den allmänna seden har visserligen blivit, att vid giftermål hustrun antager mannens namn. Men undantag förekomma. Och på den senaste tiden har i samband med de ökade möjligheter till självständig verksamhet, som öppnats för kvinnorna, ett nytt motiv för deras rätt att behålla sitt eget släktnamn såsom gifta tillkommit. De kunna, innan de ingå äktenskap, ha skapat sig en ställning, som betecknas av deras namn: som affärsidkare, läkare, skådespelerskor, konstnärinnor, författarinnor o. s. v. Och då kan det för dem lätt medföra inte blott en del förvecklingar och obehag utan även direkta förluster att nödgas byta namn. Måste ombyte till följd av omgifte ske mer än en gång, blir det desto olägligare.» Lagutskottet avstyrkte dock denna motion med motivering, att den önskan att bibehålla sitt flicknamn, som understundom gör sig gällande hos hustrun, synes vara vederbörligen tillgodosedd genom tillåtelsen för henne att efter anmälan bära sitt och mannens namn i förening.

De skäl, som förefunnos år 1920 mot bestämmelsen i kap. 5 § 15, äro i dag mångdubbelt starkare. En mera omfattande yrkesutbildning har medfört, att det blivit allt vanligare, att kvinnorna behålla sitt yrkesarbete efter giftermål. För många yrkeskvinnor, vilka såsom ogifta skaffat sig en goodwill i sitt namn, är det av stor ekonomisk betydelse att såsom gifta få behålla detta namn. Att använda dubbelnamn är tungt och besvärligt och har visat sig ofta leda till oklarhet och missförstånd. För att undgå detta

ha vissa yrkeskvinnor åsidosatt lagens bestämmelse och använda sitt flicknamn utan tillägg av mannens. Härigenom uppstå dock ofta komplikationer, enär de i officiella handlingar och dylikt angivas med ett annat namn än det varunder de hava sin verksamhet.

En förändring av ifrågavarande regel bör gå ut på valfrihet för hustrun att behålla sitt eget släktnamn, antaga mannens namn eller bära båda namnen i förening. Några praktiska svårigheter ur identifierings- och registreringssynpunkt synas icke kunna uppstå ur en sådan ordning. I stället för att såsom nu är brukligt vid kyrkobokföring och liknande för hustrun skriva »född N. N.» bör anmärkningen »gift med N. N.» lika väl kunna användas.

På nu anförda grunder få vi hemställa,

att kap. 5 § 15 giftermålsbalken ändras på det sätt, att hustrun erhåller rätt att bestämma, huruvida hon efter vigseln skall bära sitt eget eller mannens släktnamn eller båda i förening.

Stockholm den 24 januari 1942.

Bertil Ohlin.

Arthur Engberg.

Emil Petersson.
